

Klachten

Eerste klachten

Meestal begint MS met schubs: periodes met klachten gevolgd door herstel. Dit heet 'relapsing-remitting MS'. De volgende klachten (of een combinatie daarvan) komen het vaakst voor bij de eerste schub:

- *Gevoelsstoornissen*
Doof of veranderd gevoel van bijvoorbeeld beide benen, of handen, of één arm en/of been. Soms komen in het gebied met veranderd gevoel ook tintelingen en/of pijnsensaties voor.
- *Stoornissen in kracht of vaardigheid*
Minder kracht in een van de ledematen, of een verminderde vaardigheid of een verstoorde balans bij het lopen.
- *Verminderd zien*
Meestal het gevolg van een oogzenuwontsteking (neuritis optica). De bijbehorende klachten zijn een vlek in het beeld van het getroffen oog of een algeheel wazig zien van dit oog. Verder is bewegen met het oog vaak pijnlijk.

Vervolg klachten

In de loop van de ziekte komen de volgende klachten regelmatig voor:

- *Krachtsverlies van een of meer ledematen*
Minder kracht in een van de ledematen, of een verminderde vaardigheid of een verstoorde balans bij het lopen. Bij secundair progressieve MS treedt er vaak een geleidelijk toenemende krachtsvermindering van de benen op. Hierbij kan ook spasme optreden. Spasme is een voortdurend (onwillekeurig) aanspannen van de spieren.
- *Gevoelsstoornissen*
Doof of veranderd gevoel van bijvoorbeeld beide benen, of handen, of één arm en/of been. Soms komen in het gebied met veranderd gevoel ook tintelingen en/of pijnsensaties voor.
- *Problemen met de coördinatie*
Coördinatieproblemen van de handen en de benen zijn vaak zeer hinderlijk, met name omdat ze vaak gepaard gaan met een tremor (beven).
Coördinatieproblemen zorgen ervoor dat iemand moeite heeft een beweging vloeiend uit te voeren, zoals het oppakken en naar de mond brengen van een kopje. In het MS Centrum Amsterdam wordt een groepsbehandeling voor balansproblemen gegeven

- *Dubbelzien*
Dubbelzien wordt veroorzaakt doordat de oogspieren niet gecoördineerd aanspannen. Hierdoor worden de ogen niet meer automatisch goed gericht. Ook kan het zijn dat het niet gecoördineerd bewegen van de ogen ervoor zorgt dat iemands beeld beweegt omdat de ogen niet goed stil blijven staan. De oorzaak van dubbelzien ligt meestal in de hersenstam.
- *Onduidelijke spraak (dysarthrie)*
Moeite met articuleren en moeite om door te praten. Het kan klinken alsof iemand te diep in het glaasje heeft gekeken. In combinatie met deze klacht kunnen ook slikproblemen voorkomen. Het is belangrijk om slikproblemen te melden aan de arts, omdat door verslikken longontsteking kan optreden.
- *Vermoeidheid*
Vermoeidheid komt heel vaak voor bij MS; ongeveer 70% van de mensen met MS heeft er last van. Vermoeidheid is vaak in het begin van MS de hinderlijkste klacht. De oorzaak ervan is niet bekend, waarschijnlijk speelt een combinatie van factoren een rol. Vermoeidheid is niet makkelijk te behandelen. In het MS Centrum Amsterdam bestaat een specifieke aanpak van de vermoeidheid bij MS.
- *Blaasproblemen*
Meest voorkomende klachten van de blaas zijn incontinentie en het niet kunnen uitplassen, of een combinatie daarvan. Incontinentie is het gevolg van een overprikkelbare blaas. Hierdoor spant de blaas al bij een geringe vulling sterk aan, waardoor iemand een sterke aandrang heeft om te plassen. Het niet goed kunnen uitplassen komt door een onwillekeurig aanspannen van de kringspier. Niet goed legen van de blaas kan voor blaasontsteking zorgen. In het MS Centrum Amsterdam is een groepsbehandeling bij balansproblemen.
- *Seksuele problemen*
Bij mannen komen seksuele problemen meestal voor in de vorm van erectiestoornissen, stoornissen in de zaadlozing of het krijgen van een orgasme en in het minder zin in seks hebben. Bij vrouwen meestal in de vorm van minder zin, moeilijk krijgen van een orgasme en minder vochtig worden van de vagina. Seksuele problemen komen heel vaak voor. Ze kunnen het directe gevolg zijn van MS, maar ook indirect door bijvoorbeeld spasme of vermoeidheid.
- *Cognitieve klachten (vooral van geheugen en aandacht)*
Ook deze klachten komen vaak voor, soms ook al in het begin van de ziekte. Het is niet altijd eenvoudig om te zeggen of het door de MS komt of door psychologische problemen. Een depressie bijvoorbeeld kan dezelfde klachten geven. In ons centrum bestaat een vaste aanpak voor de behandeling van cognitieve klachten.